

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

EGÉSZ ÉVRE . 24.— K | FÉL ÉVRE 12.— K
NEGYED ÉVRE 6.— K

FŐSZERKESZTŐ:

DR. Bányay Bischitz Béla
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.

TELEFON 108—00.

Hirdetések mm. számítással díjszabás szerint.

Bánya- és kohómunkásokról.

Andreics János, az O. M. B. és K. Egyesület részéről megbízást kapott, hogy több fontosabb ügyben memorandumot dolgozzon ki. A nyugalmazott tisztviselőkre és az alisztekre vonatkozó javaslatait már régebben beadta. Mostanában adta be az alábbi javaslatokat:

1. TERVEZET.

A m. kir. állami és magánbánya- és kohómunkások fizetése, nyugdíj és egyéb ügyeinek rendezése tárgyában.

Az államgazdaság egyik legfőbb tényezője, az állam létének egyik főfeltétele a bányászat és kohászat, amit különösen az irtózatossan dúló világháború bizonyított be.

A szén, réz, vas stb. a hadviselésben, de az állam, sőt magángazdaságokban is nélkülözhetetlenek.

Az O. M. B. és K. Egyesület választmányának megbízásából a munkásokkal történt érintkezés alapján kívánásait a következőkben foglaltam össze.

A föld mélyéből ezek kihozatalával tüzből, rossz és robbanó légben foglalkozó bányászok, valamint az ezeket feldolgozó kohászok méltán megérdemlik, hogy a teljesített munkával ezidőszent arányban nem álló bérviszonyaik a mai elviselhetetlen és folyton növekvő drágaságnak megfelelően rendeztessenek. Erre vonatkozóan a következőket hátkodom javasolni:

1. A bányászatnál alkalmazott munkások részére két csoportra osztva, az alábbi táblázat szerint a szakosos szakmáymunkából eltekintve, urasági műszakban a feltüntetett bér, mint minimális műszakbér állapíttassék meg és pedig:

Földalatti munkás				Külmunkás			
		Urasági műszakbér 8 óránként				Urasági műszakbér 8 óránként	
		mini-	maxi-			mini-	maxi-
		mális	mális			mális	mális
		KORONA				KORONA	
I.	Lövőmesterek, felvigyázók	7—	10—	I.	Napidíjasok { kik a középisk. 4. oszt., vagy ezzel egyenrangú végzettséggel bírnak	6—	12—
II.	Vájárok	6—		II.	Napidíjasok { kik ügyességük által léptek elő	6—	9—
III.	Segédvájárok	5—		III.	Vizsg. gépközelők, bányairrások, külső felvigyázók	6—	9—
IV.	Csillósok	4—		IV.	Iparosok	4—	7—
V.	Bánya-segédmunkások (pl. csatlós, b. kocsis stb.)	3—		V.	Iparostanulók	2—	3—
VI.	Takarító munk	2—		VI.	Küldöncök	1.50	2.50
				VII.	Napszamosok	3—	5—
				VIII.	Napszamosnők	2—	4—

A kohászatnál a megfelelő minőségek megfelelő bérei fizetendők.

2. A bányászat és kohászatnál ezidőszent a különféle társulások vannak hivatva a munkások rokkantsági és aggkori, helyesen nyugellátását biztosítani. Ezek a társulások a mai korral egyáltalán meg nem felelnek, miért is azok át-szervezésével a jelen tervezet mellékleteként — egy teljesen különálló tervezetben foglalkozom. Mindenesetre joggal kéri a munkások, hogy rokkantságuk, vagy szolgálati idejük kitöltése után a jól megérdemelt nyugbérük által szerény megélhetésük biztosíttassék.

3. Úgy a bánya, mint a kohászatnál a munkaidő egységesen, az üzemi szolgálatban napi 8, a külső, helyesen segédüzemeknél napi 10 órában állapíttassék meg.

4. Minden üzemhez a létszámnak megfelelő fürdő rendeztessék be.

5. A fegyelmi bizottságban a saját kebelükből általuk választottak által arányosan képviseltessenek.

6. Képviseltessenek az országgyűlésben, és pedig úgy, hogy részükre (saját kebelükből jelölt) legalább két választókerület biztosíttassék.

És végül biztosíttassék részükre a szabad egyetemes joga.

Indokolás.

1. Ha ma általában a munkásság egyes csoportozatát nézzük, dacára, hogy a munkás fizikumának igénybevétele a munka veszélyessége, de az egészség szempontjából a bányász és kohász foglalkozása egyedülálló, bérézése a legmostohább. Szinte kiálto a különbség, ha csak pl. az erdőmunkások béreit vesszük, akik napi 15—35 koronát is keresnek, a bányász és kohász napi 3—6 koronájával szemben. De áll ez még a nem bányászat vagy kohászatnál levő napszamosokkal szemben is.

Méltányos és jogos, sőt mondhatjuk igen szerény kívánása a bányász- és kohász munkásságnak, hogy a tervezet 1. pontjában feltüntetett bérekkel legalább szegényes megélhetése biztosíttassék.

2. A nyugbér-ügyre vonatkozó indokolás is a külön tervezetben van előadva.

3. A munkaidőnek 8, illetve 10 órában való megállapítását illetőleg azt hiszem, elég a bánya- és kohómunka

súlyos és egészségtelen voltára mutatnom amellett, hogy tapasztalat szerint rövidebb idő alatt a munkás fizikai ereje is sokkal gazdaságosabban van kihasználva.

4. A fürdő berendezésére vonatkozó kívánság sem szorul bővebb magyarázatra, mert a sáros és piszkos bányász- és kohász munkáknál egészségügyi szempontból elsőrendű szükségesség.

5. Az eddigi általános szokások szerint, ha valamely munkás véleményét, vagy csak panaszát szabadon nyilvánítani merete, rendszerint egyoldalú bírákodás alapján meglett büntítve, — sok esetben munkából elbocsátva. A mai demokratikus korban káros visszahatás nélkül ilyenek elő nem fordulhatnak, miért is főként az egyoldalúság megszüntetése, — de az igazságosság szempontjából is a munkásság e kívánságát jogosnak kell minősítenünk.

6. Ma már az iparos, földműves stb. munkásság mind, csak éppen a 80.000-et számláló bányász- és kohász munkásság nincs képviselve a törvényhozásban. És mert a saját érdekét helyesen képviselni csak ő tudja, jogos az a kívánsága is, hogy az országgyűlési képviselő részére biztosítottassék.

7. A munkásság általában éppen az egyetlenség révén, ma már vezetőszerkezethez jutott. Csupán a bányász- és kohász munkásság elől van e lehetőség elzárva. Kötelességünk tehát ezeket is e jogokhoz segíteni és megragadni a kezdeményezést az egyesítésre, nehogy idegen szervezetek ragadják magukkal.

Ezek általánosságban azok a kívánságok, amelyek teljesítéséért minden lehetőséget elkövetni kötelességünk, — mert általános tapasztalat szerint, a földművesektől tekintve a kivándorlók zömét a bányászok teszik ki, amit megakadályozni csak úgy lehet, ha a szerény megélhetésükön kívül minden téren az őket megillető jogokkal is felruházzuk.

Miért is a felsorolt kívánságok teljesítését az illetékes tényezők jóindulatába, az O. M. B. és K. E. pedig nagybecsű pártfogásába ajánlom.

2. TERVEZET.

A m. kir. állami és magánvállalati bányamunkások nyugdíjügyének rendezését illetőleg.

Általánosan ismert tény, hogy a bányász és kohász foglalkozása minden más foglalkozást tekintve, összehasonlíthatatlanul nehéz és veszélyes.

Ez a tény, de az is, hogy a bányamunkásság általában és állandóan életveszedelemek között végzi munkáját, sőt természetesen megbetegedését is 90%-ban a bányász rossz levegője, különböző és váratlanul változó hőmérséklete okozza, szükségessé teszi, hogy az évtizedekkel ezelőtt alkotott s talán az akkori viszonyok között eléggé beváltott társiládai intézmény, mint a munkásság megélhetését munkaképtelensége esetére biztosítani van hivatva, a mai világegyetnek és megélhetési viszonyoknak megfelelően átszerveztessék.

A mai társiládák kifejezett célja a munkás agykori, avagy rokkantsági, elhalálozása esetén özvegye és árvái el látása, továbbá orvosi kezelésben és ingyen gyógyszerekben való részesítése.

Hogy a céljának megfelelően, az állami kezelésben levő társiládák a tagoktól felvételi díj címen az alább 10%-át, előléptetési díj címen a két alapbér közötti különbözet 5%-át, nősilági díj címen minden nő tagtól 10 koronát, szabadságolás esetén az alapbérrel kiszámított havi bérének 12%-át szabadságolási díj címen és végül állandó és folytonos járulék címen az egész kereset 6%-át vonja le. Ezzel szemben az állam bányabirtokosi járulék címen a tagok folytonos járulékának megfelelő összeggel járul a társiládák fenntartásához. Az orvosok járandóságait az állampénztárból fizeti.

A vállalatok kezelésében levő társiládák általában ugyanazokat a járulékokat szedik a munkásoktól, a vállalatok azonban csak adomány címen járulnak annak fenntartásához kisebb-nagyobb összegekkel. Ugy, hogy pl. az állami üzemnél, ahol cca 400 állandó 6%-ot fizető és 1000 ideiglenes 3%-ot fizető társiládai tag van, az állam hozzájárulása az orvosok illetményein kívül évi 60.000—70.000 korona, addig egy 10.000 munkást foglalkoztató vállalat évi adománya a legritkább esetben haladja meg az 50.000 koronát és az orvosokat is a társiládák fizetik.

Kiseb vállalatok a társiláda neve alatt csupán betegsegélyező pénztárt tartanak fenn, amelyhez a munkások összes keresetük 3%-ával járulnak, a vállalatok pedig csak ritkán a mérlegnek, esetleg nem várt jó eredménye után adakoznak pár ezer koronával.

A társiládák állandó kiadásait a tagoknak betegség esetén járó kórpénze, a gyógyszerköltség, vállalatoknál az orvosok illetményei, nyugdírek és végkielégítések képezik.

A kórpénzek az alább 60%-ában vannak megállapítva. A vājár átlagos keresetét csak 120 korona, de van 250 is, szakmányban vesszük, alábbé leggyakrabban 2—3 korona között váltakozva, 60—90 korona havi keresetnek 60%-a felel meg a kórpénznek. Az ingyen gyógyszerek kiszolgáltatása, a hivatalos előírásokon kívül, az orvosok lelkiismeretétől függ.

A nyugdírek, nevelési pótlékok és végkielégítések kiszabása egyenesen megbotránkoztató, aminek részletezéséhez azonban kitérni feleslegesnek tartom, hanem az átszervezésre vonatkozó tervezetemben azoknak a mai viszonyoknak megfelelő rendezését fogom ajánlani.

Itt ki kell emelnem, hogy baleseteknél az állam már ezidőszerint is eléggé méltányos, amennyiben az illető tárca terhére is folyósít baleseti kártalanításokat, a vállalatoknál azonban ez sincs. A társiládákat tehát minden körülmények között országos nyugdíj-, betegsegélyező és balesetbiztosító pénztárrá kell egyesíteni. Egyenlő munkát végző emberek, egyenlő elbánásban kell hogy részesíttessenek. Az egyesítésnek a következőképpen kellene történni:

1. Minden társiláda aktív és passzív vagyona bevonassék.

2. Minden állami és magánvállalat kezelésében levő társiládának, amennyiben aktív vagyona nem volna, a munkaadók kötelességévé tételessék, hogy meghatározott idő alatt a munkások számának és járulékaiknak megfelelő 6 (esetleg 10) évi egyenlegének befizetésével az ezt ki nem tevő aktív vagyont kiegészítsék, vagy egészben az országos nyugdíjintézetbe befizessék.

Az állami altisztek, mint azt annak idejében tárgyaltam, ezen intézményből kivendők és az állami nyugdíjintézetbe sorozandók.

A vállalati altisztek részére ehhez hasonló, de teljesen különálló a az állami altisztek részére kidolgozott tervezetben levő táblázatnak megfelelő nyugdíjintézmény létesítendő.

A munkások járuléka az országos intézmény pénztárában is a kereset 6%-ában volna megállapítandó azzal, hogy a munkaadók ugyanannyival kötelesek hozzájárulni.

Nyugdírük százalékokban oly módon állapítandó meg, hogy a keresetük szabályozását célzó tervezetemben felsorolt minimális napibérek alapján évi keresetük 300 nappal számítottassék.

(Például a vājár, aki szolgál 16 évet, napi alabére 6 korona, nyugdíre e következőképpen számítandó: $6 \times 300 = 1800 \times 67,5 = 1215,00$ korona évi nyugdír.)

Mivel pedig a földalati munkások 28 százaléka évről évre kell hogy nyerjék nyugdírüket alábbé 100%-át, a földalati munkával eltöltött minden 7 hó teljes 8 hónapnak számítandó.

A nyugdírbe beszámítható szolgálati idő munkásnak csak a betöltött 18-ik életévtől számítandó.

A munkaközben történt baleset következtében beállott teljes munkaképtelenség esetén a munkás az akkor élvezett teljes alapbér 100%-ával nyugdírezendő. A részleges munkaképtelenségű az 1907. évi XIX. t.-c. irányadó. Természetes betegségben elhalt munkás özvegye életfogytig vagy újabb férjhezmenetelig a férj nyugdírének 2/3-át, az árvák 15-ik életévként betöltéséig annak 1/10-ét kapják oly módon, hogy az özvegy nyugdíre és az árvák nevelési járuléka együttesen a férj megillető nyugdír 90%-át meg nem haladhatja.

Munkaközben történt baleset következtében elhalt munkás özvegye a férj akkor élvezett 300 nappal számított napibérenek (pl. $6 \times 300 = 1800$) 2/3-át, az árvák ugyanannak 1/10-ét kapják, amely járulékok együttesen a keresetnek 90%-át meg nem haladhatják.

Az így felemelt nyugdíjintézményekből — a létesítendő nyugdíjintézménynél esetleg előálló hiányt — esetről-csere a munkaadók tartoznak a munkások és nyugdíreik számára arányában vagy köteles hozzájárulásként, vagy kamatmentes kölcsönként pótolni.

Főbb vonásokban ezek a létesítendő nyugdíjintézetnek kiemelkedőbb pontjai, amelyek a munkásság megélhetésének biztosítása szempontjából okvetlen megvalósítandók.

A szervezetet illető részletes szabályok kidolgozása mindenesetre a munkásság és az érdekelt bevonásával hozzáférő és a jelenlegi szervezeteket is jólismert embertől bizassék.

Kérem a tisztelt választmányt, hogy az előadottakat megszívlelni és munkásságunk érdekében mindent elkövetni méltóztatassék, hogy agykorukra becsületes megélhetésük biztosíttassék, miáltal bányászatainkat az oly káros kivándorlástól is megóvni, mert mondhatjuk, annak egyedüli okát ebben kell keresnünk, mivel, amíg itthon keresetükből csak alig élhetnek, agykorukra pedig csak koldusbot lehet a részük, addig a külföldön keresetükből agykori megélhetésüket is biztosíthatják.

Andriacs János,
nyug. min. tanácsos

HAZAI HIREK.

A miniszterelnök köszönete a sejtónak. *Wekerle* Sándor miniszterelnök *Márkus* Miksa udvari tanácsoshoz, az Újságírók Egyesületének elnökéhez levelet intézett, amelyben meleg szavakkal ellenállást fejtett ki a háború három és fél küzdelmes esztendőjének megpróbáltatásával szemben. A magyar nemzet életképességére vall, hogy a háborúval párhuzamosan folyó gazdasági harcban mindvégig hasonlóképp megállta helyét, sőt most, amikor ellenségeink már-már a végkimerülés tüneteit vélték rajtuk észlelhetni, sikerült a hetedik hadikölcsön jegyzését oly eredménnyel lezárni, amely nemcsak csorbíthatatlan erőnknek meg nem cáfolható tanúsága, de amely eredmény egyszersmind felér a harctéren kivívott döntő győzelemmel is. Ama tényezők közül, amelyeknek kiváló tevékenységéhez fűződik ez az eredmény, a legelső helyek egyike illeti meg a magyar sajtót, mint amely az egész országot behálózó erejével irányította a mozgalmat a biztos siker felé. Örömmel állapítom meg, hogy a magyar sajtó — még pedig a napisajtó és a szakasajtó egyképp — az első hadikölcsön kibocsátása óta kifejtett ismertető és propaganda munkájával a legszélesebb néprétegeket is felvilágosította a belső kölcsönök jelentőségéről s a mostani szép eredmény nagyrésztben a sajtó e nevelő munkájának köszönhető. A hadikölcsön propagandájának nemzeti munkájából egyformán részt kért a sajtó minden orgánuma és örömmel használok fel az alkalmat, hogy Méltóságod, mint az újságíróegyesület elnöke előtt a magyar sajtónak eme kiváló jelentőségű és hazafias ügy érdekében kifejtett megbecsülhetetlen közreműködéséért teljes elismerésemet fejezem ki és kérem, hogy hálás köszönetemet a sajtó minden munkásának átadni szíveskedjék. Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1918 január hó 21 én. *Wekerle*.

— A hetedik hadikölcsönnek minden várakozását felülmúló eredménye ékezősítő bizonyossága annak a rendíthetetlen öserőnek, amelynek segítségével a magyar nemzet oly mindeneket csodálattal eltűrő ellenállást fejtett ki a háború három és fél küzdelmes esztendőjének megpróbáltatásával szemben. A magyar nemzet életképességére vall, hogy a háborúval párhuzamosan folyó gazdasági harcban mindvégig hasonlóképp megállta helyét, sőt most, amikor ellenségeink már-már a végkimerülés tüneteit vélték rajtuk észlelhetni, sikerült a hetedik hadikölcsön jegyzését oly eredménnyel lezárni, amely nemcsak csorbíthatatlan erőnknek meg nem cáfolható tanúsága, de amely eredmény egyszersmind felér a harctéren kivívott döntő győzelemmel is. Ama tényezők közül, amelyeknek kiváló tevékenységéhez fűződik ez az eredmény, a legelső helyek egyike illeti meg a magyar sajtót, mint amely az egész országot behálózó erejével irányította a mozgalmat a biztos siker felé. Örömmel állapítom meg, hogy a magyar sajtó — még pedig a napisajtó és a szakasajtó egyképp — az első hadikölcsön kibocsátása óta kifejtett ismertető és propaganda munkájával a legszélesebb néprétegeket is felvilágosította a belső kölcsönök jelentőségéről s a mostani szép eredmény nagyrésztben a sajtó e nevelő munkájának köszönhető. A hadikölcsön propagandájának nemzeti munkájából egyformán részt kért a sajtó minden orgánuma és örömmel használok fel az alkalmat, hogy Méltóságod, mint az újságíróegyesület elnöke előtt a magyar sajtónak eme kiváló jelentőségű és hazafias ügy érdekében kifejtett megbecsülhetetlen közreműködéséért teljes elismerésemet fejezem ki és kérem, hogy hálás köszönetemet a sajtó minden munkásának átadni szíveskedjék. Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1918 január hó 21 én. *Wekerle*.

Magyar vasbánya német közben. A gróf *Wenckheim*-család egy német bányászvállalattal tárgyalást folytat a menyházai (Arad m.) vas- és mangánbányák eladására nézve. A bányákért, amelyek jelenleg elhanyagolt állapotban vannak, 10-12 millió koronát kérnek.

A *Reichmann* Armin-féle Kőbánya r.-t. (Debrecen) január 8-án tartott közgyűlése e vállalat cégét *Észak-magyarországi Kőbánya és Magyar Tarmac r.-t.-ra* változtatta.

A Magyarhoni Földtani Társulat január 30-án, a m. kir. Földtani Intézet üléstermében szakülést tartott.

Az Általános Villamossági közgyűlése. A Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság január 26-án tartotta közgyűlését *Fodor* István dr. udvari tanácsos elnöklelte alatt. Az évi mérleg 1.667.026 K 32 fillér tiszta nyereséggel zárult. Osztalék és felülosztalékra részvényenkint 25 K át fizetnek ki, 80.000 K-át a társaság alkalmazottainak segélyalapjára utaltak, míg a fennmaradó 95.769 K 12 fillért új számlára írták elő.

Magyar higanybánya. A régi alsókamaróci (Zemplén m.) higanybányát — mint ezt tudósítónk közli — megvette egy konzorcium *Varannói Higanybánya r.-t.* néven, — a munkálatok már folynak, tavasszal hozzáfognak az építkezésekhez, nyáron a kohó is épül — a vállalat több mint száz munkást fog alkalmazni.

A bányafa szállításának biztosítása érdekében a Faértékesítő hivatal január 17-iki kelettel 499/A. sz. a. a következő rendeletet adta ki. A Faértékesítő hivatal mindazoknak a faanyagoknak, amelyek legalább 12 méter és legfeljebb 7 méter hosszúság mellett 12—15 cm. közpátmérővel bírnak, valamint 7 méternél hosszabb törzsek ama részeinek, amelyek a fönkökre való feldarabolás folytán az előbb megjelölt mérethatárok közé esnek, fellüreszelését betiltja és kötelezi az összes gőzfűrész-tulajdonosokat és fatermelőket, hogy ily méretű készleteiket tartalék gyanánt kezeljék s ezekből egyéb szállításokat, mint a magyarországi szén- vagy egyéb bányákkal szemben érvényben levő bányafaszerződések teljesítését, ne fogantossanak.

A Dynamit Nobel r. t. terjeszkedése. A Dynamit-Nobel r.-t. üzemének nagyszabású kiterjesztése végett megvette *Reidner* Zsigmond utódai pozsonyi cégnek *Dornkappel* dülőben levő ingatlanait. A vételár 26 millió korona volt.

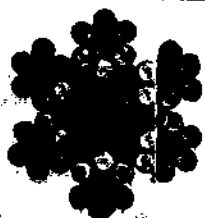
Nitrozus gázoknak koncentrált salétromsavvá való átalakítása. Nitrozus gázok tudvalevőleg igen gyorsan és majdnem kvantitatíve vótetnek fel koncentrált kénsav által, amikor is nitroszilkénsav keletkezik.

Eddigélé már most lehetetlen volt ezen nitroszilkénsavból közvetlenül egyetlen folyamatban koncentrált salétromsavat előállítani. Azok a javaslatok, amelyek a nitroszilkénsavnak ezen célból okszidáló szerekekkel való kezelésére vonatkoztak, nem vezettek használható eredményre. A szokásos eljárás abban áll, hogy a nitroszilkénsavat tartalmazó kénsavat vízzel vagy vízgőzzel kezeljük, miáltal a nitroszilkénsav kénsavvá és nitrozus gázzá bontatik el. A nitrozus gázokat azután abszorpciós tornyokban vízzel kezeljük, amikor is, ha a gázok nagyon koncentráltak, legfeljebb 67% os salétromsavat kapunk. Ezen savat szárító szerekekkel tovább kell kezelni, ha annak nagyobb koncentrációját akarjuk elérni.

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. TELEFON: 66-11, 66-12, 66-13, 66-14.

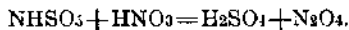
Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösréz huzalok, okonítvezetékek, szerelvények stb.

Ezen célból a denitrálást saválló toronyban végezzük, amelybe felülről vezetjük be a nitrozet, míg a torony fenekén salétromsavgőzöket vezetünk be. A toronynak felső részében, amelyben a gázok a toronyt elhagyják, ekkor a nitrogénokszidokon kívül a koncentrált salétromsavnak gázait is kapjuk. Célzerű a toronynak fenekén a salétromsav és vízgőz keverékén kívül még valamely gázt, előnyösen okszigéntartalmu gázt, pl. levegőt bevezetni, hogy a kénsav által felvett salétromsavat kiűzzük.

A toronyt elhagyó gázoknak és gőzöknek sűrítése által vörös, füstölő salétromsavat kapunk, amelyből az oldott nitrogénokszidoknak fuvatása révén erősen koncentrált, tiszta, szintelen salétromsavat kapunk. A denitráló toronyból és a fuvatókészülékből kikerülő nitrogénokszidokat abszorpciós készülékben vízzel felvételjük, amikor is az ekként keletkező vízes salétromsavat a fentemlített módon nitrozetartalmu kénsav újabb mennyiségeinek denitrálására használhatunk.

A kénsav, amely ezen eljárás szerint a denitráló-készüléket elhagyja, aránylag igen nagy, körülbelül 80%-os koncentrációval bír, szemben a szokásos denitráló eljárásokkal, amelyeknél a kénsavnak körülbelül 65%-os koncentrációjára kell lemenünk, hogy valamennyi nitrogénokszidot kihajtsuk. Ez a különbség a salétromsavnak a denitrálásra való alkalmazásából ered. A salétromsav ugyanis okszidálón hat a nitroszilkénsavra és ezt nitrozus gázoknak szabaddá tétele közben, a következő egyenlet szerint bontja el:

Ezen reakció a denitráló toronyban uralkodó körülmények között kvantitativ meg végbe, ha már a kénsavnak koncentrációja 80%-ra süllyedt.

Ezáltal lehetővé válik a kénsavat a szokásosnál sokkal kisebb mennyiségű vízgőzzel denitrálni. 60%-os koncentrációval bíró salétromsav igen előnyösnek bizonyult.

A jelen eljárásnak leglényegesebb előnye abban áll, hogy nitrozetartalmu kénsavból közvetlenül kapunk koncentrált salétromsavat és hogy a denitrált kénsav aránylag erősen van koncentráltva, úgy hogy azt jóval kisebb költségekkel lehet ismét a nitrozus gázok abszorbeálásához szükségelt erősségre hozni.

Közyűlés. *Hirsch és Frank Budapest—Salgótarjáni Hépgyár és Vasöntő r.-t.* február 14-én tartja meg XIX. évi rendes közgyűlését.

Bányakatasztréfa Kalfornióban. Halifaxból jelenti a Reuter: Sterarntonban, az acadai szénbányákban borzalmas robbanás történt.

Cégjegyzési hír. Kőolajfiumitőgyár r.-t. Frey Ernő tisztviselőjét cégjegyzési jogosultsággal ruházta fel.

A világ réztermelése a világháború folyamán jelentős mértékben fokozódott. Az utolsó békeévben, 1913-ban 1 millió 66.000 t-ra rugott a világ réztermelése, amely 1914-ben 923.909 t-ra csökkent, majd 1915-ben ismét 1.061.300 t-ra növekedett, míg azután 1916-ban 1.396.000 t-ra szökött fel. A legjelentősebb réztermelő államok réztermelésének mennyisége 1913-ban és 1916-ban a következő volt:

	1913.	1916.
Egyesült-Államok	556.000 t.	880.000 t.
Japán	73.100 „	90.000 „
Csile	39.400 „	66.500 „
Mexikó	58.300 „	55.100 „
Spanyolország és Portugália	54.600 „	50.000 „
Németország	25.300 „	35.000 „
Ausztrália	47.300 „	35.000 „
Oroszország	34.300 „	16.000 „

Amint az adatokból is látható, a világ rézszükségletének kielégítésében az északamerikai Egyesült-Államoknak túlnyomó részük van a réztermelés tekintetében az utána következő legjelentősebb állam termelése sem igen haladja meg az Egyesült-Államok réztermelésének egytizedrészét.

Meghívó. A Magyarhoni Földtani Társulat február 6-án, a m. kir. Természettudományi Társulat ülésében tartja meg 48. közgyűlését, a következő napirenddel: 1. Szontagh Tamás dr. Elnöki meghívó. 2. Tiszteleti tag választása. 3. A Szabó emlékérem kiadása. 4. Emlékbeszéd Lörenthey Imre dr. választmányi tag felett. Tartja: Vadász Elemér dr. örökös tag. 5. Papp Károly dr.: Titkári jelentés. 6. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése és költségvetés az 1918. évre. 7. Három választmányi tag választása az 1918. évre. 8. A Barlangkutató Szakosztály ügyrendjének módosítása. 9. A Hidrológiai Szakosztály évrő ülése jegyzőkönyvének bemutatása. 10. Esetleges indítványok.

DEUTSCHER BERICHT. INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Die Petroleumzufuhr der Niederlande 1916. Konsularberichte, die von Amsterdam nach Washington U. S. A. gegangen sind, beziffern den Eingang von Petroleum nach den Niederlanden im Jahre 1916 mit dem Geringstrekord von 413,000 Barrels, gegen 490,000 Barrels 1915, 719,307 Barrels 1914 und 888,600 Barrels 1913. Die ganze Einfuhr des vorigen Jahres kam aus den Vereinigten Staaten von Nordamerika, da die Petroleumzufuhr für jenes Jahr aus Russland und Rumänien verboten war. Verkäufe und Ablieferungen betragen im Vorjahre 540,885 Barrels und übertrafen die des vorangegangenen Jahres um 56,490 Barrels. Infolge der hohen Frachtkosten und verminderten Einfuhren stiegen die Preise von 8,76 Dollars pro Barrel (1915) auf 9,50 Dollars (1916). Vor dem Kriege hielten sich die Preise auf 5 bis 5,45 Dollars. Die Eingänge von 1916. schliessen 71,385 Barrels Gasöl und 844 Schmieröl ein, gegen 114,521, bzw. 6033 Barrels 1915. (The Petroleum World).

Neue Aktiengesellschaft in der Schweiz. Mit dem Sitze Zürich und einem Kapital von 10 Millionen Franken wurde unter Firma „Aktiengesellschaft für Montanwerte“ eine Gesellschaft gegründet, die den Ankauf, den Verkauf und die Verwaltung von Wertpapieren und Vermögenswerten aller Art für Rechnung der Aktionäre, insbesondere auf dem Gebiete der Montan- und verwandter Industrien, ferner aber auch die Gründung von Unternehmungen aller Art und die Beteiligung an solchen bezweckt. Eine gleichartige Gesellschaft wurde mit 5 Millionen Franken unter der Firma „Aktiengesellschaft für Minen- und Metallwerte“ in Schaffhausen neu gegründet. Diese Neugründungen hängen mit der intensiveren Bergbautätigkeit in der Schweiz zusammen.

Argentinische Erdölförderung. Während noch im August 1916 die Monatsförderung zirka 2350 Kubikmeter betrug ist, diese in 1917 kamen aber neue gewaltige Maschinen in Gang, die eine rasche Steigerung der Produktion erwarten lassen. Man hofft hier im Jahre 1918 auf 480.000 Tonnen und bis 1920 fast auf das Doppelte dieser Förderung. Zur Verdrängung der Kohle im Lande wären freilich allein 2 1/2 Millionen Tonnen Erdöl nötig. Heute ist in Argentinien Petroleum billiger als Kohle, trotz der doppelten Heizkraft. In Rio Santiago bei Buenos Aires soll eine Staatsraffinerie mit zirka 2 1/2 Millionen Kosten errichtet werden, nur fehlen einstweilen noch die Mittel zur Ausführung.

Premier Oil & Pipe Line. Der Londoner Verwaltungsrat appelliert an die dortigen Aktionäre um 30.000 Pfund Sterling, um einerseits den direktor (Charles Perkins) zu bezahlen, andererseits die Schadensansprüche gegen Russland geltend zu machen.

Englische Erdölfelder in Russland sollen recht schwer die russische „Freundeshand“ spüren. Der North Caucasion Oilfields Ltd sollen „floss“ 90 Prozent Steuer vorgeschrieben sein. Dabei muss sie weiterarbeiten, damit die Konzessionen nicht eingezogen werden.